

Journal of the Hellenic Veterinary Medical Society

Vol 25, No 2 (1974)

Υπεύθυνοι συμφώνως τῷ νόμῳ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Ἐπιστημονικὸν Συμπέδικον ἀνεγγραμμένον, ἀριθ. ἀποφ. 5410/19.2.1925 Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν.

Πρόεδρος διὰ τὸ ἔτος 1974: Ἰωάννης Καραβιτάκης, Κηφισίας 56, Ἀθήναι.

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ἐκδίδεται ὑπὸ αἰρετῆς πενταμελοῦς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς (Σ.Ε.) μέλων τῆς Ε.Κ.Ε.

ΥΠ/ΝΟΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: Ὁ Πρόεδρος τῆς Σ.Ε. Δημήτριος Χ. Μπαρβάς Πελοποννήσου 39, Ἄγ. Παρασκευῆ

Μέλη Συντάξης Ἐπ.: Π. Ν. Δραγῶνας, Γ. Μ. Καραβιτάκης, Κ. Χ. Σατάρης, Μ. Μαστρογιάννη-Κορκοῦλοπούλου

ΠΡΟ-ΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ: Ἰωάννης Θ. Βρόκος, Κυλλιδροῦ 25, Ἀθήναι

ΤΟΠΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ: Ἀθήναι

ΗΜΕΡ. ΤΥΠΩΣΕΩΣ: Ἀπριλίος 1974

Ταξ. Διεύθυνσις:
Ταξ. θυρίς 546
Κεντρικὸν Ταχυδρομεῖον Ἀθηνῶν

Συνδρομαί:
Ἐτησίαν ἐσωτερικὴν ἄρχ. 200
Ἐτησίαν ἐξωτερικὴν » 300
Ἐτησίαν φοιτητῶν ἡμεδαπῆς » 50
Ἐτησίαν φοιτητῶν ἀλλοδαπῆς » 100
Τιμὴ ἑκάστου τεύχους » 50

Address: P.O.B. 546
Central Post Office
Athens - Greece

Production: Dr. D. C. Brouas
Peloponissou 39,
Aghia Paraskevi-Attikis
Greece.

Subscription rates:
(Foreign Countries)
\$ U.S.A. 10 per year.

Δελτίον

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β
ΤΟΜΟΣ 25 Ἀπριλίος - Ἰούνιος
ΤΕΥΧΟΣ 2 1974

Bulletin

OF THE HELLENIC
VETERINARY MEDICAL SOCIETY

QUARTERLY
SECOND PERIOD
VOLUME 25 April - June
No 2 1974

Ἐπιτελεῖται καὶ ἐμβάσματα δεδωκεν ὅπως ἀποστέλλονται ἐπ' ὄνοματι κ. Ἰωάννου Καραβιτάκη ὑπευθύνου Ἀσθενῶδους Πιπρετοῦ, Ἄγ. Παρασκευῆ - Ἀττικῆς.

THE ANTI-ECHINOCOCCIASIS CAMPAIGN IN CYPRUS

K. ΠΟΛΥΔΩΡΟΥ

doi: [10.12681/jhvms.20150](https://doi.org/10.12681/jhvms.20150)

Copyright © 2019, K. ΠΟΛΥΔΩΡΟΥ

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

ΠΟΛΥΔΩΡΟΥ Κ. (1974). THE ANTI-ECHINOCOCCIASIS CAMPAIGN IN CYPRUS. *Journal of the Hellenic Veterinary Medical Society*, 25(2), 9–26. <https://doi.org/10.12681/jhvms.20150>

Η ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΧΙΝΟΚΟΚΚΙΑΣΕΩΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟΝ

Ὑπό

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΠΟΛΥΔΩΡΟΥ *

Διευθυντοῦ Τμήματος Κτηνιατρικῶν Ὑπηρεσιῶν Κύπρου
καὶ

Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀντιεχινοκοκκιακῆς Ἐκστρατείας

THE ANTI-ECHINOCOCCIASIS CAMPAIGN IN CYPRUS

By

KYRIAKOS POLYDOROU **

The author is referring to the anti - echinococciasis campaign in Cyprus which started in February 1971.

A 15 years program was arranged in order to obtain a complete eradication of the disease.

Since the application of this program that is 2 1/2 years 33.748 stray dogs were killed and 2.532 female dogs became sterile by hysterectomy.

Information about the disease and its dangers was given by specialized persons or groups to different State staff, slaughterhouses staff, animal breeders, schools, housewives etc.

Complementary measures were taken : registration and taxation of dogs, disinfestation etc.

The results of this campaign are already very satisfactory.

The infestation rate in young ruminants and swine was reduced 83,3 - 95% and in dogs 58.8%.

Especially the infestation rate in dogs beign 6,8% during 1972 dropped to 2,8% in the first six months of 1973.

The echinococciasis which was a scourge for the animal breeding and the Public Health of Cyprus is on the way of its definite eradication.

Ἐλήφθη τὴν 19.10.73

---

* Διευθυντῆς Κτηνιατρικῆς Ὑπηρεσίας Κύπρου

** Director of Veterinary Services in Cyprus.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἡ Κύπρος εἶναι μία ἐκ τῶν χωρῶν, εἰς τὰς ὁποίας ὁ Ἐχινόκοκκος παρυσιάζει πολὺ μεγάλην ἐξάπλωσιν, ἐν συγκρίσει μάλιστα πρὸς ἄλλας χώρας, εἰς τὰς ὁποίας ἐπίσης ἀντιμετωπίζεται τὸ πρόβλημα τοῦτο.

Συμφώνως πρὸς στατιστικὰ στοιχεῖα, ἢ προσβολῇ εἰς τὸν ἄνθρωπον, εἰς Κύπρον, ἀνέρχεται εἰς 12,9 ἐπὶ 1000 ἀτόμων, εἰς δὲ τὰ ζῶα καὶ συγκεκριμένως εἰς τὰ πρόβατα ἡλικίας ἄνω τῶν 5 ἐτῶν, ὁ βαθμὸς προσβολῆς φθάνει πολλακίς τὸ 90%.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω στοιχείων καταδεικνύεται πλήρως τὸ μέγεθος τοῦ προβλήματος, τὸ ὁποῖον, ἄλλωστε, εἶναι διεθνῶς γνωστόν, τῆς Κύπρου κατατασομένης, ὑπὸ τῶν ξένων εἰδικῶν καὶ μελετητῶν, ὡς μιᾶς ἐκ τῶν πλέον μολυσμένων χωρῶν τοῦ κόσμου.

Διὰ διαφόρους λόγους τὸ πρόβλημα τῆς ἐχινοκοκκιάσεως ἐξηκολούθησε νὰ ὑφίσταται ἐν Κύπρῳ, κυρίως δὲ διότι μέχρι τοῦ ἔτους 1970 δὲν ἀνελήφθησαν συγκεκριμένα προσπάθειαι πρὸς ἀντιμετώπισίν του, ἐνῶ, παραλλήλως, ἐξηκολούθησαν νὰ ὑφίστανται, ἴσως μάλιστα καὶ εἰς μεγαλύτερον βαθμόν, ἅπαντες οἱ παράγοντες, οἱ ὁποῖοι συντελοῦν εἰς τὴν διαιώνισίν του. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κυνῶν εἰς τὴν νῆσον, ἰδίᾳ τῶν ἀδεσπῶτων τοιούτων, ἠῤῥξανε συνεχῶς, τὰ δὲ προγράμματα τῆς Κυβερνήσεως, ἐξ ἄλλου, ἀπέβλεπον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν, μεταξὺ ἄλλων κτηνοτροφικῶν κλάδων καὶ τοῦ τοιούτου τῆς Προβατοτροφίας, ἧτις, ἐν Κύπρῳ, εἶναι ποιμενικῆς μορφῆς.

Σημειωτέον ὅτι ὁ Κύπριος ποιμιστροφὸς θεωρεῖ ἀπαραίτητον τὴν διατήρησιν μεγάλου ἀριθμοῦ κυνῶν, ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ τὴν φύλαξιν τοῦ ποιμνίου, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἵνα ἔχη αὐτοὺς ὡς συντρόφους κατὰ τὴν βοσκὴν τῶν ζῶων.

Τὸ πρόβλημα τῆς ἀνεγέρσεως συγχρόνων σφαγείων δὲν ἔχει εἰσέτι ἐπιλυθῆ εἰς Κύπρον. Εἰς τὰ χωρία τῆς νήσου ἢ σφαγῆ τῶν ζῶων διενεργεῖτο εἰς ἀκαταλλήλους χώρους, τὰ δὲ ἐξ ἐχινοκοκκιάσεως μολυσμένα σπλάχνα ἐσθθόντο ὑπὸ ἀδεσπῶτων καὶ λοιπῶν κυνῶν.

Τέλος ἡ διαφώτισις τοῦ κοινοῦ, ἐν Κύπρῳ, ἐπὶ τῆς σημασίας τῆς ἐχινοκοκκιάσεως, οὐδέποτε ἐγένετο κατὰ τρόπον μεθοδικόν καὶ ὀρθόδοξον, οἱ δὲ Κύπριοι, μοιρολατρικῶς ἢ ἀπαθῶς, συνέβαλον εἰς τὴν διαιώνισιν τοῦ κύκλου τοῦ ἐχινοκόκκου, ἐνῶ ἕτεροι νόσοι, ὡς ἡ ἐλονοσία, ἡ φυματίωσις κλπ., χάρις εἰς τὰς προσπάθειάς τοῦ Κράτους καὶ τοῦ κοινοῦ, εἴτε ἐξέλειπον εἴτε ἐμειώθησαν εἰς τὸ ἐλάχιστον.

Χαρακτηριστικὸν τῆς ἀγνοίας τοῦ κοινοῦ περὶ τὸν ἐχινόκοκκον εἶναι καὶ ἡ ἀντίληψις πολλῶν κτηνοτρόφων, σφαγέων κλπ., ὅτι αἱ κύστεις ἐχινοκόκκων ἀποτελοῦν ἐφεδρείας ὕδατος, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιοῦν τὰ ζῶα, κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας, ὁσάκις ἐπικρατεῖ ξηρασία.

Ἄπαντες οἱ ἀνωτέρω παράγοντες συνέτεινον, ὥστε ὁ ἐχινόκοκκος ν' ἀποτελῆ πρόβλημα ζωῆς τοῦ Κυπρίου. Λόγω τῆς ἐκτάσεως τῆς νόσου, διαπιστουμένης ἐκ τῆς παρουσίας μεγάλου ἀριθμοῦ κύστεων εἰς τὰ σφαζόμενα ζῷα εἰς ἄλλα ἀνεξαιρέτως τὰ διαμερίσματα τῆς νήσου, οἰαδήποτε προσπάθεια ἐξάλειψεως ἤ καὶ μερικοῦ περιορισμοῦ τῆς νόσου ἐθεωρεῖτο ἀδιανόητος.

Ἰδιαιτέρως δέον νὰ τονισθῇ ὁ μέγας ἀριθμὸς ἀδεσπῶτων κυνῶν, οἱ ὅποιοι, πολλακίς ὑπὸ μορφὴν μεγάλων ὀμάδων, ἐκυκλοφοροῦν ἐν τῇ νήσῳ, ἀναζητοῦντες τροφήν εἰς τοὺς τόπους σφαγῆς τῶν ζῶων ἢ ἐσθίοντες τὰ εἰς τοὺς ἀγροὺς ἐγκαταλελειμμένα πτώματα ζῶων.

Συχνάκις, αἱ τοιαῦται ἀγέλαι ἀδεσπῶτων κυνῶν κατεσπάρασσον καὶ ὀλόκληρα ποίμνια ἢ ἐγένοντο πρόξενοι τροχαίων ἀτυχημάτων εἰς τὰς κυρίας ἀρτηρίας τῆς νήσου.

Ἀπὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ ἐντεῦθεν, ἡ Κυβέρνησις ἤρχισε νὰ ἐπιδεικνύῃ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον διὰ τὴν καταπολέμησιν τοῦ ἐχινόκοκκου. Πρὸς τοῦτο ἀριόδια Τμήματα τῆς Κυβερνήσεως ἤρχισαν νὰ ἐργάζωνται καὶ ν' ἀνταλλάσσουν εἰσηγήσεις διὰ μίαν σοβαρὰν ἀντιμετώπισιν τοῦ θέματος.

Ἀποτελέσματα τῶν προσπαθειῶν τούτων ὑπῆρξεν ἡ ἀπὸ μέρους ἄλλων ἀποδοχὴ καὶ υἱοθέτησις Σχεδίου Ἐκστρατείας κατὰ τοῦ Ἐχινόκοκκου, τὸ ὅποιον εἶχον τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω πρὸς τὴν Κυβέρνησιν κατ' Ὀκτώβριον 1970. Ἀφοῦ συνεζητήθη ἐν ἐκτάσει ὑπὸ τῶν Ὑπουργείων Γεωργίας καὶ Φυσικῶν Πόρων, Ἐσωτερικῶν, Ὑγείας καὶ Οἰκονομικῶν, τὸ ἐν λόγῳ σχέδιον, λόγῳ τῆς σοβαρότητός του, διεβιβάσθη εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, ὅπερ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1014, τῆς 26 Νοεμβρίου 1970 ἀποφάσεώς του, ἐνέκρινε τὸ σχέδιον ἐξ ὀλοκλήρου.

Τὸ ὡς ἄνω καταρτισθὲν καὶ ἐγκριθὲν Σχέδιον προβλέπει βασικῶς καθολικὴν ἐκστρατείαν, διαρκείας 15 ἐτῶν, μὲ ἀπώτερον σκοπὸν τὴν πλήρη ἀπαλλαγὴν τῆς νήσου ἐκ τῆς μάλιστα τοῦ ἐχινόκοκκου.

Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἀνωτέρω σκοποῦ, τὸ σχέδιον ἀποβλέπει εἰς τοὺς ἀκολουθοῦσους στόχους:

α) Εἰς τὴν μείωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κυνῶν καὶ τακτικὴν ἐξέτασιν τῶν ἐναπομεινάντων.

β) Εἰς τὴν ἀνέγερσιν συγχρόνων σφαγείων καὶ ἔλεγχον ἀπάντων τῶν σφαζομένων ζῶων, καὶ

γ) Εἰς τὴν ἐντατικὴν διαφώτισιν βίων τῶν τάξεων τοῦ λαοῦ.

Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ σχεδίου ἤρξατο ἀπὸ τοῦ ἔτους 1971, τὰ δὲ ἐπιτεύχοντα μέχρι τοῦδε ἀποτελέσματα, ὡς ταῦτα ἐκτίθενται ἀναλυτικῶς κατωτέρω, δύνανται νὰ θεωρηθῶν ὡς λίαν ἐνθαρρυντικά.

Χαρακτηριστικόν τοῦ Σχεδίου εἶναι ὅτι ὅλα τὰ μέλη τῶν διαφόρων ὁμάδων ἀπασχολοῦνται ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον εἰς τὴν ἐκστρατείαν κατὰ τοῦ ἐχινοκόκκου, ἤτοι ἀποτελοῦν εἰδικὴν ὑπηρεσίαν, ἐπιφορτισμένην μὲ τὴν κατὰ τοῦ ἐχινοκόκκου ἐκστρατείαν. Ἄπασαι δὲ αἱ ὀμάδες, ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τῶν κυνῶν μέχρι καὶ τῶν τοιούτων τῶν στατιστικῶν στοιχείων καὶ τῆς ἐπιδημιολογικῆς ἐρεύνης, συνεργάζονται πλήρως μεταξὺ των. Τὸ πρόγραμμα τέλος τῆς ἐργασίας καταρτίζεται καὶ παρακολουθεῖται στενῶς ὑπὸ τοῦ γράφοντος, διὰ νὰ εἶναι πάντοτε ἐντὸς τοῦ πνεύματος τοῦ σχεδίου.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΕΧΙΝΟΚΟΚΚΟΥ ΕΝ ΚΥΠΡῶ

Ὡς ἤδη ἐλέχθη, ἀρχὴν τοῦ Σχεδίου Ἐκστρατείας κατὰ τοῦ ἐχινοκόκκου ἐν Κύπρῳ, ἀποτελεῖ ἡ ταχεῖα ἐξάλειψις τῆς νόσου ἐν τῇ νήσῳ.

Τὸ ἐγκριθὲν σχέδιον ἀποβλέπει εἰς τρεῖς κυρίως στόχους:

α) Εἰς τὸν ἔλεγχον τῶν κυνῶν εἰς τὴν νήσον. Πρὸς τοῦτο λαμβάνεται πρόνοια διὰ τὴν τελείαν ἐξόντωσιν ἀπάντων τῶν ἀδεσπῶτων κυνῶν καὶ τὸν πλήρη ἔλεγχον τῶν ἐναπομεινόντων, ὥστε οὗτοι νὰ μὴ ἀποτελοῦν αἰτίαν διαιωνίσεως τοῦ βιολογικοῦ κύκλου τοῦ ἐχινοκόκκου.

β) Εἰς τὸν ἔλεγχον τῆς σφαγῆς τῶν διαφόρων εἰδῶν ζώων, ἐνδιαμέσων ξενιστῶν τοῦ ἐχινοκόκκου, διὰ τῆς ἀνεγέρσεως συγχρόνων σφαγείων, τόσον εἰς τὰς πόλεις ὅσον καὶ εἰς τὴν ὑπαιθρον, ὡς καὶ εἰς τὸν ἔλεγχον τῶν σφαγείων ὑπὸ ἀρμοδίων λειτουργῶν τῆς Ὑπηρεσίας ἐκστρατείας κατὰ τοῦ ἐχινοκόκκου καὶ τὴν ἀσφαλῆ καταστροφὴν τῶν μειωλυσιμῶν ὀργάνων τῶν ζώων.

Ἔχει δὲ προγραμματισθῆ, ἕτι τὰ ἀνωτέρω δύνανται νὰ ἐπιτευχθοῦν διὰ τῶν κατωτέρω μέτρων:

α) Διὰ καταλλήλου Εἰδικῆς Νομοθεσίας, ἐγκριθείσης πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐκστρατείας, ἐπὶ τῇ θάσει τῶν ἀρχῶν τοῦ Σχεδίου.

β) Διὰ τῆς ὀργανώσεως Εἰδικῶν Ἐπιτροπῶν, ἀρμοδίων διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διαφόρων ἀρχῶν τῆς ἐκστρατείας, ὡς καὶ ὀμάδων ἐκτελέσεως τῆς ἐργασίας, ὡς ὀμάδες διαφωτίσεως, ἐξετάσεως, ἐπιθεωρήσεως σφαγείων, ἐξουσίας ἀδεσπῶτων κυνῶν κλπ., καὶ τέλος

γ) Διὰ τῆς μελέτης τῶν στατιστικῶν στοιχείων, τὰ ὅποια ὠρίσθη νὰ λαμβάνωνται συνεχῶς ἐκ τῶν σφαγείων, ἐκ τῶν ὀμάδων ἐξετάσεως κυνῶν, τῶν νοσοκομείων καὶ κλινικῶν κλπ.

ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΗΣ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΣ

Ἐπὶ σκοπῷ διευκολύνσεως τῆς ἐργασίας, τόσον διοικητικῶς ὅσον καὶ

τεχνικῶς, βάσει τοῦ σχεδίου Ἐκστρατείας, ἡ νῆσος διεχωρίσθη εἰς 55 διαμερίσματα. Διὰ τὸν τοιοῦτον διαχωρισμὸν ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ὁ ἀριθμὸς τῶν χωρίων ἐκάστου διαμερίσματος, ἡ μεταξὺ τῶν χωρίων ἀπόστασις, ὁ ἀριθμὸς τῶν κυνῶν καὶ κυρίως τῶν ἄλλων ἐνδιαμέσων ξενιστῶν τοῦ ἐχινόκοκκου εἰς ἕκαστον χωρίον, ὁ ἀριθμὸς τῶν σφαζομένων ζώων καὶ ἐπίσης ὁ ἀριθμὸς τῶν σφαγείων.

Χάρτης Κύπρου ἐμφαίνων τὴν διαίρεσιν τῆς νήσου εἰς 55 τομεῖς, διαμερίσματα διὰ τὴν ἐφαρμογὴν Σχεδίου Ἐκστρατείας κατὰ τοῦ Ἐχινόκοκκου.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΕΧΙΝΟΚΟΚΚΟΥ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΣ ΕΝ ΚΥΠΡΩ

1. ΠΡΩΤΟΝ ΕΤΟΣ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΣ (1971)

Αἱ δραστηριότητες τῆς ἐκστρατείας κατὰ τὸ ὑπὸ ἐπισκόπησιν ἔτος περὶωρίσθησαν εἰς τὰ ἀκόλουθα:

A. Μείωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κυνῶν: Αὕτη περιελάμβανε:

α) Ἐξόντωσιν τῶν ἀδεσπότην κυνῶν, ὡς καὶ ἐκείνων, τῶν ὁποίων οἱ ἴδιοι διοικῆται δὲν συνειμορφοῦντο πρὸς τὸν Νόμιον.

Διαρκοῦντος τοῦ ἔτους 1971 ἐξοντώθησαν εἰς ὀλόκληρον τὴν νῆσον 18.152 κύνες.

β) Στείρωσις τῶν θηλέων κυνῶν πρὸς μείωσιν τοῦ βαθμοῦ ἀνα- παραγωγῆς τῶν ζώων καὶ καλύτερον ἔλεγχον τῶν κυνῶν, οἱ ὅποιοι εἶναι πραγματικῶς χρήσιμοι εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας των. Ὅλοι αἱ ὀμάδες καὶ ἰδιαι- τέρως αἱ τοιαῦται τῆς διαφωτίσεως ἔλαβον ἐνεργὸν ρόλον, ἵνα πείσουν τοὺς ἰδιοκτῆτας περὶ τῆς χρησιμότητος τοῦ μέτρου, ἀποβλέποντος εἰς τὸν περιο- ρισμὸν τῆς δημιουργίας ἀδεσπότην κυνῶν καὶ εἰς τὴν διατήρησιν περιορι- σμένου ἀριθμοῦ θηλέων ζώων, ἐξηυγενισμένων ἰδίᾳ φυλῶν.

Κατὰ τὸ ἔτος 1971 ὑπεβλήθησαν εἰς στείρωσιν 462 θήλειαι κύνες εἰς ὀ- λόκληρον τὴν νῆσον.

γ) Αὐξῆσις τῶν δικαιωμάτων ἐγγραφῆς τῶν κυνῶν.

Βάσει σχετικῆς νομοθεσίας, ἕκαστος ἰδιοκτῆτης κυνὸς ὑποχρεοῦται ἔπως κατ' ἔτος ἐγγράφῃ τὸν κύνα του, καταβάλλων διὰ μὲν τὰ ἄρρυνα ζῶα £ 1, διὰ δὲ τὰ θήλεια £ 4. Ἐπὶ πλέον, ὡς δικαίωμα ἐξετάσεως δι' ἐχινόκοκκον, δι' ἕκαστον ἐξεταζόμενον κύνα καταβάλλει £ 1. Τὸ μέτρον ἀποβλέπει εἰς τὴν ἀποφυγὴν διατηρήσεως ὑπεραριθμῶν κυνῶν.

Β. Διαφώτισις τοῦ κοινοῦ γενικῶς.

Αὕτη ἐγένετο παραλλήλως πρὸς τὰς προσπαθείας μείωσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κυνῶν διὰ τῶν ὀμάδων διαφωτίσεως, τῶν ὁποίων ἡ δραστηριότης ἐστρά- φη πρὸς τοὺς ἐξῆς τομεῖς:

α) Διαφώτισις τῶν ἀρμοδίων Κυβερνητικῶν Παραγόντων, οἵτινες ἀμέ- σως ἢ ἐμμέσως ἠδύνατο νὰ βοηθήσουν εἰς τὴν ἐκστρατεῖαν, λόγω τῆς φύ- σεως τῶν καθηκόντων των (ὡς δασονόμοι, γεωργικοὶ λειτουργοί, ἀστυφύλα- κες καὶ χωροφύλακες, ἀγροφύλακες, ὑγειονομικοὶ ἐπιθεωρηταὶ πόλεων καὶ χωρίων καὶ μέλη τοῦ Συμβουλίου Βελτιώσεως).

β) Διαφώτισις σφαγέων καὶ παντὸς ἀτόμιου ἔχοντος σχέσιν μὲ τὴν σφα- γὴν τῶν ζώων: ἐγένετο εἰς τὸν τόπον ἐργασίας των ὑπὸ ἀρμοδίων κτηνια- τρικῶν λειτουργῶν, οἵτινες παρῆχον ἐπεξηγήσεις ἐπὶ τοῦ βιολογικοῦ κύκλου τοῦ ἐχινόκοκκου, τῆς φύσεως τῶν ἐχινόκοκκικῶν κύστεων καὶ τῆς ἀνάγκης, ὡς καὶ τοῦ τρόπου καταστροφῆς τούτων.

γ) Διαφώτισις ποιμιστροφῶν καὶ ἄλλων κτηνοτρόφων:

Ἐτονίσθη ἰδιαιτέρως ἡ σημασία καὶ ὁ κίνδυνος νὰ διατηροῦν τοὺς κύ-

νας και τὰ ζῶα των ἐν στενῇ ἐπαφῇ, ὡς και ἡ ἀνάγκη ταφῆς ἢ καταστροφῆς τῶν θνησκόντων ζῶων, ἵνα μὴ ταῦτα καταστοῦν βορὰ τῶν κυνῶν (μετὰ τῶν ἐχινοκόκκων των) .

δ) Διαφώτισις εἰς τὰ σχολεῖα: Εἰδικῶς ἐκπαιδευθεῖσαι ομάδες διαφώτισεως ἐπεσεκέφθησαν ἐπανειλημμένως τὰ σχολεῖα τῶν πόλεων και τῆς ὑπαίθρου και προέβησαν εἰς ἐπεξηγήσεις και διανομὴν διαφωτιστικοῦ ὕλικοῦ.

Πολλὰ σχολεῖα περιέλαβον εἰς τὸ πρόγραμμά των και μάθημα περὶ ἐχινοκόκκου, καθ' ὃ κυρίως χρησιμοποιεῖται ἐγχειρίδιον 65 σελ., ὑπερ ἐγράφη ὑφ' ἡμῶν και περιλαμβάνει ἅπαντα τὰ σχετικὰ περὶ ἐχινοκόκκου (ὡς περιγραφὴ παρασίτου, βιολογικὸς κύκλος, ἐπιδημιολογία, γεωγραφικὴ διάδοσις, μέθοδοι καταπολεμήσεως, ἐκστρατεία εἰς Κύπρον) .

ε) Διαφώτισις Οἰκοκυρῶν: Ἡ τοιαύτη διαφώτισις ἐκρίθη ἀπαραίτητος, καθόσον αἱ οἰκοκυραὶ ἠδύναντο νὰ προσφέρουν πολλὰ εἰς τὸν ἀγῶνα κατὰ τοῦ ἐχινοκόκκου (περιποίησις τυχόν διατηρουμένων κυνῶν, προφύλαξις μελῶν οἰκογενείας, ἰδίᾳ παιδιῶν) .

Ἡ διαφώτισις αὕτη ἐγένετο ὑπὸ εἰδικῶς ἐκπαιδευθεῖσῶν νεανίδων, αἵτινες, ἐπισκεπτόμεναι τὰς οἰκοκυράς, ἐπεδείκνυον, πλὴν τῶν ἄλλων διαφωτιστικῶν μέσων, και φωτογραφίας ἐγχειρισθέντων ἀτόμων ἐξ ἐχινοκοκκιάσεως.

Ἡ τοιαύτη προσπάθεια ἀπέδωσεν ἄριστα ἀποτελέσματα, ἂν κρίνη τις ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κυνῶν, τοὺς ὁποίους πλείσται οἰκοκυραὶ παρέδωσαν εἰς τὰ συνεργεῖα εὐθανασίας.

στ) Τὸ ὄλον ἔργον τῆς διαφώτισεως τοῦ κοινοῦ συνεπληρώθη και διὰ Κινητῶν Ἐκθέσεων Ἐχινοκόκκου, ἀποτελουμένων ἐκ λυομένων περιπτέρων, τὰ ὁποῖα μετεκινοῦντο εἰς διάφορα σημεῖα τῆς νήσου, εἰς τὰ ὁποῖα συνήθως ἐλάμβανον χώραν ἄλλαι ἐκδηλώσεις, ὡς πανηγύρεις, ἑορταὶ κλπ.

Εἰς τὰ ἐν λόγῳ περίπτερα ὑπῆρχον παραστατικοὶ πίνακες ἐπὶ τῆς ἐχινοκοκκιάσεως και ἐγένετο διανομὴ διαφωτιστικοῦ ὕλικοῦ.

Κατὰ τὸ ἔτος 1971 ἐγένοντο 6954 διαφωτιστικαὶ ἐπισκέψεις εἰς διάφορα χωρία και κέντρα τῆς νήσου.

Γ. Ἐλεγχος Σφαγείων και Σφαγίων.

Ἡ ἐπιβληθεῖσα διὰ Νόμου ὑποχρέωσις σφαγῆς τῶν ζῶων εἰς σύγχρονα σφαγεῖα, εἰς ἃ διενεργεῖται κρεωσκοπικὸς ἔλεγχος και ἐξασφαλίζεται ἡ ἀποτελεσματικὴ καταστροφή τῶν σπλάγχων, ἠνάγκασε πλείστας κοινότητας νὰ προσδοῦν εἰς τὴν κατασκευὴν καταλλήλων σφαγείων, προκειμένου ν' ἀπο-

φεύγουν την σφαγήν των ζώων των εις άλλας κοινότητας, διαθετούσας τοιαῦτα σφαγεία. Οὕτω, κατὰ τὸ ἔτος 1971, ἀνηγέρθησαν 18 νέα Σφαγεία καὶ ἐβελτιώθησαν οἱ χώροι σφαγῆς ζώων εἰς 105 χωρία.

Συμφώνως πρὸς τὴν ἰσχύουσαν Νομοθεσίαν, οὐδεὶς δικαιούται νὰ θέσῃ πρὸς πώλησιν κρέας οἰουδήποτε ζώου, ἔστω καὶ ἂν τὸ ζῶον ἔχη σφαγῆ εἰς ἐγκριμένον σφαγεῖον, ἂν τὸ σφάγιον δὲν ἔχει ἐλεγχθῆ προηγουμένως ὑπὸ τῆς εἰδικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Ἐχίνοκόκκου καὶ σφραγισθῆ μὲ εἰδικὴν σφραγίδα: **EXINOKOKKOS — ΗΛΕΓΧΘΗ.**

Οἱ ἀσχολούμενοι μὲ τὴν ἐξέτασιν καὶ τὴν σφράγισιν τῶν κρεάτων ἀρμόδιοι λειτουργοὶ εἶναι ἐπιφορτισμένοι, ὅπως λαμβάνουν ἕλα τὰ στοιχεῖα τῶν διαφόρων εἰδῶν ζώων, τὰ ὅποια ἐξετάζουσι, μετὰ τοῦ βαθμοῦ προσβολῆς αὐτῶν. Τὰ στοιχεῖα ταῦτα καταχωροῦν ἐπὶ εἰδικοῦ ἐντύπου, τὸ ὅποιον τελικῶς, κατὰ τὸ τέλος ἐκάστου μηνός, ἀποστέλλεται εἰς τὸ Κέντρον Ἐχίνοκόκκου, ὁμοῦ μετ' ἄλλων σχετικῶν ἐκθέσεων. Ἐκεῖ τὰ ληφθέντα στοιχεῖα ὑποβάλλονται εἰς μελέτην καὶ ἐπεξεργασίαν καὶ βάσει τῶν πορισμάτων προγραμματίζονται ἀναλόγως οἱ περαιτέρω στόχοι καὶ αἱ προσπάθειαι τῆς ἐκστρατείας.

Κατὰ τὸ ἔτος 1971, πρῶτον ἔτος τοῦ κατὰ τοῦ ἐχίνοκόκκου ἀγῶνος ἐν Κύπρῳ, ἐσφάγησαν, καθ' ἅπασαν τὴν Νῆσον, τὰ κατωτέρω ἀναφερόμενα κατ' εἶδος καὶ ἡλικία ζῶα, ἐμφανίσαντα τὰ ἔναντι ἐκάστης κατηγορίας ζώων ἀναφερόμενα ποσοστὰ προσβολῆς ἐξ ἐχίνοκόκκου.

ΠΙΝΑΞ Ι

Εἶδος Ζώου	ἀρ. Σφαγέντων	ἀρ. Μεμολ.	% Προσβολῆς
Πρόβατα μέχρι 2 ἐτῶν	59.876	1.368	2,3
Αἴγες μέχρι 2 ἐτῶν	41.533	600	1,4
Βοοειδῆ μέχρι 2 ἐτῶν	5.175	91	1,8
Χοῖροι Παχύνσεις	670.001	575	0,82
Κάπροι καὶ Σῦς	54.116	764	18,6
Πρόβατα ἄνω 2 ἐτῶν	3.665	1.819	49,6
Αἴγες ἄνω 2 ἐτῶν	2.471	358	14,5
Βοοειδῆ ἄνω 2 ἐτῶν	2.652	1.032	38,9

Δ. Ἐξέτασις κυνῶν.

Κατὰ τὸ ἔτος 1971 δὲν ἐγένετο ἐξέτασις τῶν κυνῶν διὰ ταινίαν ἐχίνοκόκκου, καθόσον ἐκρίθη ὅτι ἔδει νὰ προηγηθῆ ἡ θανάτωσις τῶν ἀδεσπό-

ων κυνών και η κατάγραφή των λοιπών κυνών εν τῇ Νήσῳ. Παντῶς, κατεσκευάσθησαν τὰ εἰδικὰ κινητὰ συνεργεῖα, τὰ ὅποια, συμφώνως πρὸς τὸ Σχέδιον, θὰ ἐχρησιμοποιοῦντο διὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐγγεγραμμένων κυνῶν.

2. ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΤΟΣ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΕΛΙΝΟΚΟΚΚΟΥ (1972)

Τὰ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐπιτευχθέντα ἀποτελέσματα, εἰς τοὺς διαφόρους τομεῖς τῆς ἐκστρατείας, ὑπῆρξαν ὡς ἀκολούθως:

Α. Μείωσις ἀριθμοῦ κυνῶν :

α) Ἐξόντωσις ἀδεσπότην κυνῶν: Ἐθανατώθησαν ἔτεροι 12.178 κύνες, ἧτοι σύνολον κατὰ τὰ ἔτη 1971 - 1972 30.330 κύνες, ἀντιπροσωπεύοντες μέγα μέρος τοῦ ὀλικοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὴν νῆσον.

β) Στείρωσις θηλέων κυνῶν: 1587 θήλειαι κύνες ὑπεβλήθησαν εἰς στείρωσιν κατὰ τὸ ἔτος 1972 (Σύνολον κατὰ δύο ἔτη 2.049).

Β. Διαφώτισις κοινοῦ γενικῶς :

Ἐγένετο μὲ ἐντατικώτερον ρυθμὸν καὶ πλέον μεθοδικῶς πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις, τόσον εἰς τὰ χωρία ὅσον καὶ εἰς τὰς πόλεις, διὰ κατ' οἶκον ἐπισκέψεων καὶ ὁμαδικῶν συγκεντρώσεων, καθὼς ἐπίσης καὶ διὰ προβολῆς ἢ διανομῆς διαφωτιστικοῦ ὕλικου, τόσον εἰς τὴν ἑλληνικὴν ὅσον καὶ εἰς τὴν τουρκικὴν γλῶσσαν. Συνολικῶς ἐπραγματοποιήθησαν 30.142 κατ' οἶκον ἐπισκέψεις, 478 ὁμαδικαὶ συγκεντρώσεις καὶ 1.818 ἐπισκέψεις εἰς χωρία τῆς ὑπαίθρου, καθ' ἃς διενεμήθη διαφωτιστικὸν καὶ λοιπὸν ὕλικόν.

Γ. Ἐλεγχος Σφαγείων καὶ Σφαγείων.

Ἐγένετο ἀνεξαιρέτως εἰς ὅλους τοὺς τόπους σφαγῆς, ὡς ἄλλωστε Νόμος ὀρίζει. Τὰ συλλεγόμενα στατιστικὰ στοιχεῖα καταδεικνύουν μίαν σταθερὰν μείωσιν τοῦ βαθμοῦ προσβολῆς τῶν ζώων, νεαρᾶς ἡλικίας θεβαίως, ὡς ἐμφαίνεται καὶ εἰς τὸν κατωτέρω πίνακα II τῶν σφαγέντων καθ' ἅπασαν τὴν νῆσον ζώων κατὰ τὸ ἔτος 1972:

Δ. Ἐξέτασις κυνῶν.

Μετὰ τὴν ἐγγραφὴν καὶ τὴν χορήγησιν ἀτομικῶν δελτίων, ἤρξατο ἡ ἐξέτασις ὄλων ἀνεξαιρέτως τῶν κυνῶν, καθ' ἅπασαν τὴν νῆσον, ὑπὸ τῶν εἰδικῶν συνεργείων ἐξετάσεως. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς τοιαύτης ἐξετάσεως ἔχουσιν ὡς κάτωθι:

Ἐπὶ 12.213 ἐξετασθέντων κυνῶν εὐρέθησαν φορεῖς ταινίας ἐχινόκων

ΠΙΝΑΞ ΙΙ

Είδος Ζώων	ἀρ. σφαγ.	ἀρ. μεμολ.	% προσβ.
Πρόβατα μέχρι 2 ἐτῶν	93.992	1.218	1,3
Αἴγες μέχρι 2 ἐτῶν	75.625	665	0,9
Βοσειδῆ μέχρι 2 ἐτῶν	5.109	46	0,9
Χοῖροι παχύνσεως	88.751	197	0,2
Κάπροι καὶ Σῦς	4.398	437	10,0
Πρόβατα ἄνω 2 ἐτῶν	11.466	6.176	53,9
Αἴγες ἄνω 2 ἐτῶν	10.556	1.321	12,5
Βοσειδῆ ἄνω 2 ἐτῶν	2.814	861	30,6

κου 833, ἦτοι ποσοστὸν 6,8%, τοῦ μεγαλύτερου ποσοστοῦ σημειωθέντος ἐπὶ τῶν ποιμενικῶν κυνῶν (14,1%). Τὸ ποσοστὸν μόλυνσεως τῶν οἰκιακῶν κυνῶν ἀνῆρχετο εἰς 3,3%, τῶν κυνηγετικῶν δὲ εἰς 4,1%.

Ἐναντίον ἐλαχίστων ἰδιοκτητῶν, οἵτινες δὲν προσεκόμισαν ἐγκαίρως τὰ ζῶα των πρὸς ἐξέτασιν, ἐπεβλήθησαν αἱ ἐκ τοῦ Νόμου προβλεπόμεναι κυρώσεις.

Χάρις εἰς τὴν ἐπιτυχή διαφώτισιν τοῦ κοινοῦ, οἱ ἰδιοκτῆται, τῶν ὁποίων οἱ κύνες εὐρίσκονται φορεῖς ταινίας ἐχινοκόκκου ζητοῦν ἀφ' ἑαυτῶν τὴν θανάτωσιν τῶν ζῶων των καὶ οὐχὶ τὴν θεραπείαν των, ὡς συμβαίνει εἰς ἄλλας χώρας. Ὡς ἐκ τούτου ἅπαντες οἱ μεμολυσιμένοι κύνες ἐθανατώθησαν.

3. ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟ Ιον ΕΞΑΜΗΝΟΝ 1973

Συνεχιζομένου τοῦ κατὰ τοῦ ἐχινοκόκκου ἀγῶνος, κατὰ τὸ πρῶτον ἐξάμηνον τοῦ ἔτους 1973, ἐπετεύχθησαν τὰ κατωτέρω ἀναφερόμενα ἀποτελέσματα:

Ἐξοντώθησαν ἕτεροι 3.454 κύνες, ἦτοι σύνολον θανατωθέντων κυνῶν 33.748. 483 θήλειες κύνες ὑπεβλήθησαν εἰς στείρωσιν (σύνολον στείρωθέντων 2.532).

Ἐξ ἄλλου, εἰς τὸν τομέα τῆς διαφωτίσεως, ἐγένοντο 10.383 ἐπισκέψεις κατ' οἶκον, 1.237 ἐπισκέψεις εἰς χωρία καὶ 91 ὁμαδικαὶ συγκεντρώσεις.

Νέοι χῶροι σφαγῆς ζῶων ἰδρύθησαν εἰς πλείστας Κοινότητες, εἰς τρόπον ὥστε ἐμειώθη εἰς τὸ ἐλάχιστον ὁ κίνδυνος ἀπορρίψεως μεμολυσιμένων σπλάγχων εἰς τοὺς κύνες. Αἱ ἀρμόδιαι κοινοτικαὶ ἀρχαί, ὡς καὶ τοιαῦται τῆς Ὑπηρεσίας Ἐχινοκόκκου, ἐπαγρυπνοῦν διὰ τὴν ἀσφαλῆ λειτουργίαν τῶν

σφαγείων, τὰ πλείστα τῶν ὁποίων ἐφωδιάσθησαν δι' εἰδικῶν ἀποτεφρωτικῶν κλιδάνων.

Ἡ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους παρατηρηθεῖσα μείωσις τοῦ βαθμοῦ προσβολῆς τῶν ζῶων νεαρᾶς ἡλικίας ἐσυνεχίσθη καὶ κατὰ τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν ἐξάμηνον, ὡς προκύπτει καὶ ἐκ τοῦ κατωτέρω πίνακος III, εἰς ὃν ἐμφαίνονται τὰ σφαγέντα καὶ ἐξετασθέντα ζῶα καθ' ἅπασαν τὴν νῆσον κατὰ τὴν ἐν λόγῳ περίσδον:

ΠΙΝΑΞ III

Εἶδος Ζῶων	ἀρ. σφαγ.	ἀρ. μεμολ.	% προσβ.
Πρόβατα μέχρι 2 ἐτῶν	96.200	186	0,19
Αἴγες μέχρι 2 ἐτῶν	64.225	42	0,07
Βοσειδῆ μέχρι 2 ἐτῶν	3.663	11	0,30
Χοῖροι παχύνσεως	59.804	25	0,04
Κάπροι καὶ Σῦς	2.944	175	5,9
Πρόβατα ἄνω 2 ἐτῶν	4.908	3.175	64,7
Αἴγες ἄνω 2 ἐτῶν	4.544	393	8,6
Βοσειδῆ ἄνω 2 ἐτῶν	1.879	608	32,4

Διὰ τὴν μελέτην καὶ ἐπεξεργασίαν τῶν στατιστικῶν στοιχείων, τὰ ὅποια συλλέγονται κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἐκστρατείας ὑπὸ τῶν διαφόρων Κέντρων, προσελήφθη εἰδικὸς στατιστικολόγος.

Τέλος, ἡ ἀπὸ Ἰανουαρίου 1973 μέχρι Μαΐου 1973 γενομένη δευτέρα ἐξέταση τῶν κυνῶν εἰς ὅλα τὰ διαμερίσματα τῆς νήσου ἀπέδειξε τὴν ἀποτελεσματικότητα τῶν διαφόρων μέτρων καὶ προσπαθειῶν, τὰς ὁποίας κατέβαλον αἱ ὁμάδες τῆς κατὰ τοῦ ἐχινοκόκκου ἐκστρατείας εἰς τὴν νῆσον. Οὕτω, ἐπὶ ἐξετασθέντων συνολικῶς 9.940 κυνῶν, εὑρέθησαν φορεῖς ταινίας ἐχινοκόκκου 279, ἧτοι ποσοστὸν μολύνσεως 2,8%, ἐναντι μέσου ποσοστοῦ τῆς πρώτης ἐξετάσεως (1972) 6,8%.

ΕΚΤΙΜΗΣΙΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΤΗΣ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΣ

Ἄν καὶ δύο καὶ ἥμισυ ἔτη διέρρευσαν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐκστρατείας, ἐν τούτοις, ἐκ τῶν ἐκτεθέντων ἤδη ἀποτελεσμάτων, τόσον ἐπὶ τοῦ ποσοστοῦ προσβολῆς τῶν νεαρῶν ζῶων κατὰ τὰ ἔτη 1972 καὶ 1973, ὅσον καὶ ἐπὶ τοῦ ποσοστοῦ μολύνσεως τῶν κυνῶν κατὰ τὸ ἔτος 1973, δύνανται τις νὰ

έκτιμηση έπαρκώς τήν συντελεσθείσαν πρόοδον έν Κύπρω εις τόν κατά τοϋ έχινοκόκκου έγώνα.

Ώς έμφαίνεται εις τόν πίνακα I, ή έξ έχινοκοκκιάσεως προσβολή τών κατοικιδίων ζώων, έν Κύπρω, κατά τήν έναρξιν τής έκστρατείας (1971), ήτο λίαν ύψηλή εις τά άνω τών δύο έτων ζώα, άνερχομένη εις 49,6% εις τά πρόβατα, 38,9% εις τά βοοειδή, 18,6% εις τάς σϋς και κάπρους και εις 14,5% εις τάς αίγας.

Λόγω καλύτερας όργανώσεως τοϋ κρεωσκοπικού έλέγχου τών ζώων κατά τά έτη 1972 και 1973, τά άνωτέρω ποσοστά παρουσιάζονται έπηυξημένα κατά τά έτη ταϋτα (ώς π.χ. εις πρόβατα άνω 2 έτων 53,9% κατά τό έτος 1972 64,7% κατά τό έτος 1973). Ώς εκ τούτου μόνον επί τών νεαρών ζώων δύναται να έκτιμηθή ή συντελεσθείσα μέχρι τοϋδε πρόοδος κατά τό πρώτον στάδιον τής κατά τοϋ έχινοκόκκου έκστρατείας έν Κύπρω.

Οϋτω, ή επί τών νεαρών ζώων σημειωθείσα μείωσις τοϋ ποσοστοϋ (%) προσβολής, ως έμφαίνεται και εις τοϋς πίνακας II και III, και τάς γραφικάς παραστάσεις 1, 2, 3 και 4, ειχεν ως κάτωθι (πίναξ IV), κατά τά έτη 1972 και 1973, έν συγκρίσει πρός τό έτος 1971 (πρώτον έτος τής έκστρατείας) :

ΠΙΝΑΞ IV

Είδος Ζώων	% Προσβολή			% Μείωσις
	1971	1972	1973	
Πρόβατα μέχρι 2 έτων	2,3	1,3	0,19	91,7
Αίγες μέχρι 2 έτων	1,4	0,9	0,07	95
Βοοειδή μέχρι 2 έτων	1,8	0,9	0,30	83,3
Χοίροι παχύσσεως	0,82	0,2	0,04	95

Κατά ταϋτα, ή έντός διετίας σημειωθείσα μείωσις τοϋ ποσοστοϋ προσβολής έξ έχινοκόκκου τών νεαρών ζώων κατά ποσοστόν 83,3 έως 95% δύναται να θεωρηθή ως λίαν ευόϊωνος δια τόν άρξάμενον έν Κύπρω άγώνα κατά τής έχινοκοκκιάσεως.

Έξ άλλου, ανάλογος μείωσις τοϋ ποσοστοϋ μολύνσεως τών κυνών εκ τής ταινίας έχινοκόκκου, διαπιστωθείσα κατά τήν δευτέραν εξέταση τών κυνών εις τήν νήσον (1973), είναι άρκούντως ένδεικτική τής έπιτυχίας τής έκστρατείας.

Οϋτω, τό ποσοστόν μολύνσεως τών κυνών από 6,8% (πρώτη εξέταση)

Είναι ὅθεν φανερόν ὅτι ἡ μείωσις τοῦ ποσοστοῦ μόλυνσεως τῶν κυνῶν, συμβαδίζουσα μὲ ἀντίστοιχον καὶ σοδαρὰν μείωσιν τῆς προσβολῆς εἰς τὰ νεαρὰ μηρυκαστικά καὶ τοὺς χοίρους, ἀποτελεῖ σαφῆ ἔνδειξιν ὅτι ὁ ἐγκαινιασθεὶς κατὰ τῆς ἐχινοκοκκιάσεως ἄγων ἐν Κύπρῳ εὐρίσκεται εἰς λίαν εὐχάριστον σημεῖον.

Ὁ ἄγων οὗτος θὰ συνεχισθῆ καὶ εἰς τὸ μέλλον μέχρι τελείας ἐξαλείψεως τῆς νόσου ἐκ τῆς νήσου.

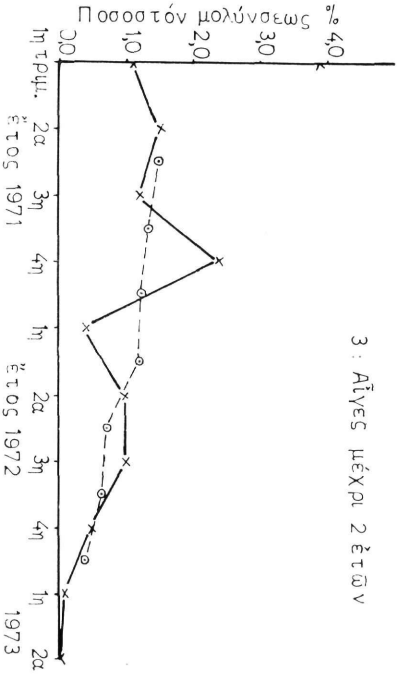
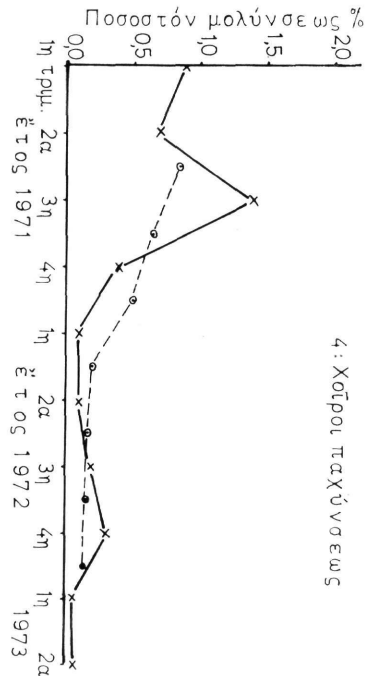
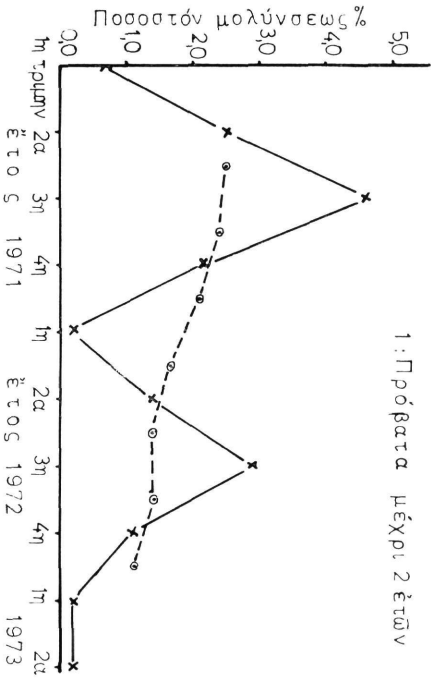
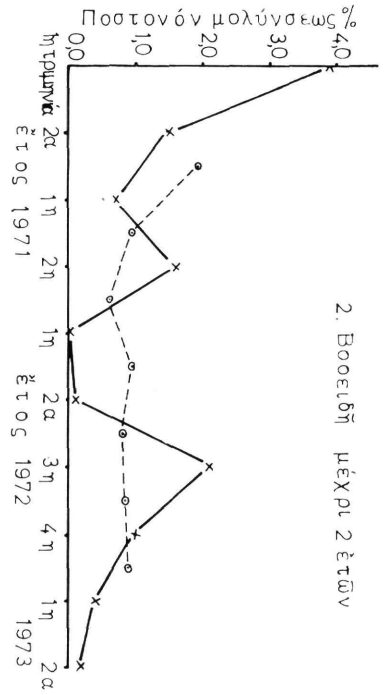
ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ ἔτους 1971 διεξάγεται ἐν Κύπρῳ, ὑπὸ ἐπὶ τούτῳ, ὀργανωθείσης Ὑπηρεσίας, ἔντονος ἐκστρατεία πρὸς ἐξάλειψιν τῆς ἐχινοκοκκιάσεως ἐκ τῆς Νήσου.

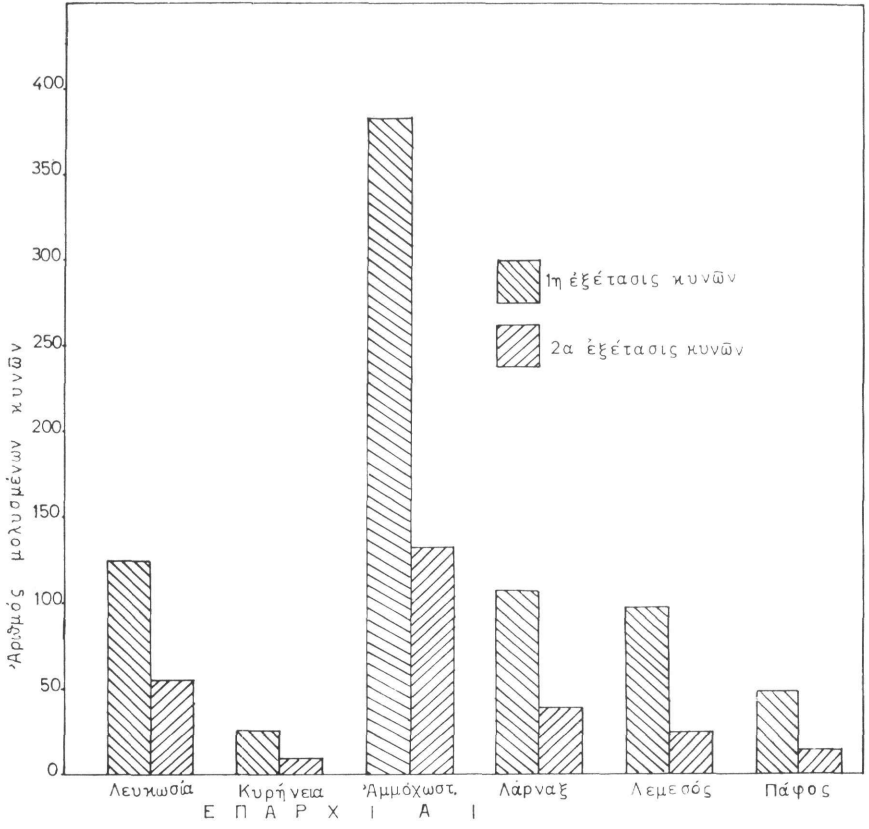
Τὸ καταρτισθὲν καὶ τεθὲν εἰς ἐφαρμογὴν πρόγραμμα, 15ετοῦς διαρκείας, προβλέπει βασικῶς πλήρη ἔλεγχον τῶν κυνῶν καὶ τῶν σφαγίων, ὡς καὶ εὐρεῖαν διαφώτισιν τοῦ κοινοῦ γενικῶς.

Κατὰ τὰ δύο καὶ ἡμισυ πρῶτα ἔτη ἐφαρμογῆς τοῦ προγράμματος ἐπετεύχθη μείωσις τοῦ θαθμοῦ προσβολῆς τῶν νεαρᾶς ἡλικίας μηρυκαστικῶν καὶ χοίρων κατὰ ποσοστὸν 83,3 ἕως 95%, τῶν δὲ κυνῶν κατὰ 58,8% (τοῦ τελευταίου μειωθέντος ἀπὸ 6,8% κατὰ τὸ ἔτος 1972 εἰς 2,8% κατὰ τὸ πρῶτον ἐξάμηνον τοῦ 1973).

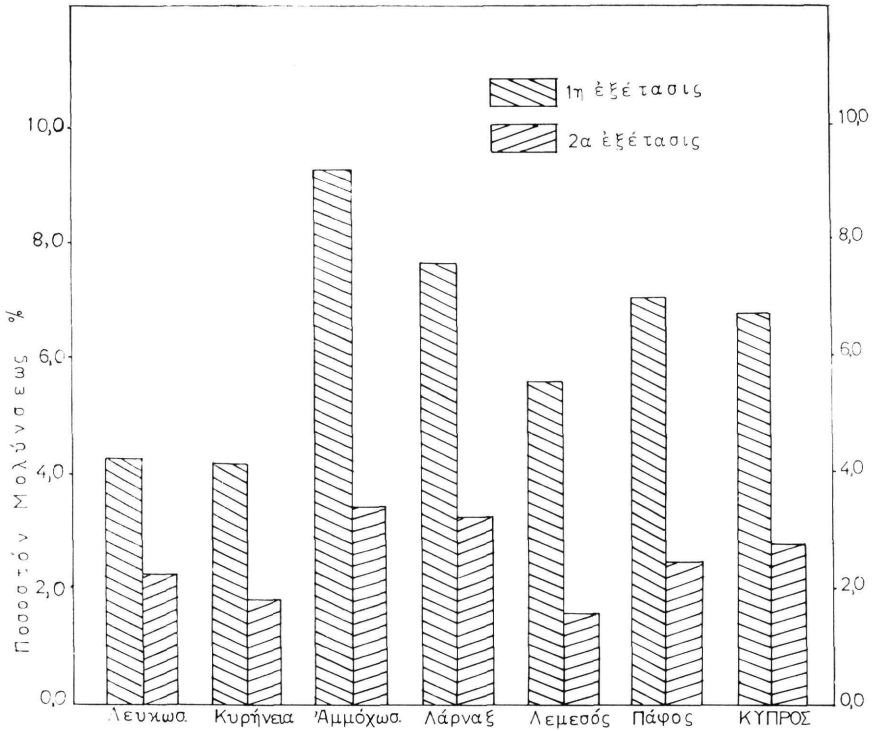
Κατόπιν τῶν ἐπιτευχθέντων ὡς ἄνω πρώτων ἀποτελεσμάτων, θεωρεῖται βέβαιον ὅτι δύναται τις νὰ ἀτενίσῃ τὸ μέλλον μὲ αἰσιοδοξίαν. Ἡ ἐχινοκοκκίασις, μεγάλη μάλιστα διὰ τὴν κτηνοτροφίαν τῆς Κύπρου καὶ τὴν δημοσίαν υἰείαν, εὐρίσκεται εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ὀριστικῆς ἐξαλείψεως τῆς ἐκ τῆς Μεγαλονήσου.

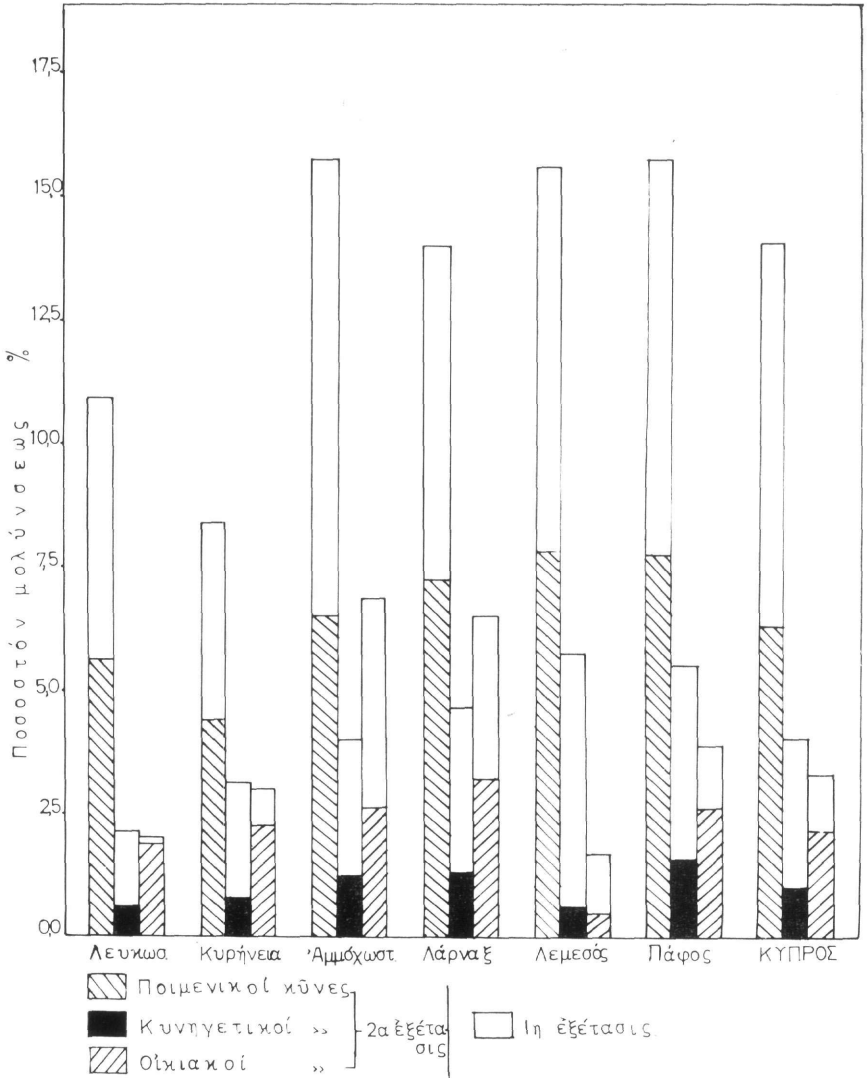

Γραφικὴ παράσταση (α): Ἀριθμὸς μολυσμένων κυνῶν κατὰ ἑπαρχίαν κατὰ τὴν 1ην καὶ 2αν ἐξέτασιν.

Γραφική παράσταση (β) : Ποσοστόν μόλυνσεως τῶν κυνῶν μέ ἔχινόκοκκον κατὰ ἔπαρξιαν

Γραφική παράσταση (γ) : Ποσοστόν μόλυνσεως τῶν κυνῶν ἀναλόγως τοῦ εἴδους αὐτῶν κατὰ ἐπαρχίαν, καὶ ἐλάττωσις αὐτοῦ ἐν συγκρίσει μετὰ τὴν 1ην ἐξέτασιν.